

Galaten 3- 8 en 9 21- 29 - Genesis 12-1-9

‘Aarde werk van onze handen’. Wil van Egmond, SOVE viering 11 april

In 2005 schreef Jonathan Sacks: Leven met verschil, menswaardige verscheidenheid in een tijd van botsende culturen.

Een krachtig pleidooi voor verdraagzaamheid in een tijd van etnische spanningen, culturele botsingen, religieuze rechtvaardiging van terreurdaden.

Hij schrijft: nu onze wereld één groot netwerk is geworden;

Juist nu moeten we leren ons door die verschillen niet bedreigd maar verrijkt te voelen.

Maar is het daar niet te laat voor? Dat valt waarachtig niet mee. Hebben we nog hoop?

Werk van onze handen betekent ook;

Dat we de hoop levend moeten houden.

De hoop voor de mensen die na ons komen.

Door onze levens en door onze daden. (denken en doen)

De hoop op een goede samenleving.

Een samenleving waarin tegenover ieder ‘wij’ een ‘zij’ is van mensen die anders zijn.

Er zijn verwanten en niet-verwanten, vrienden en vreemden.

Er zijn heel wat ongelijkheden in onze wereld en in onze samenleving.

‘Zij zijn groot en ik is klein’ dat is niet eerlijk (Calimero)

Groot en klein, arm en rijk (Pikkety; terug van nooit weggeweest), hoogopgeleid en analfabeet.

Ongelijkheid het is er misschien wel meer dan ooit.

Hoe blijven we verbonden om goed samen te leven.

Hoe kunnen wij er aan werken dat er geen scheidsmuren worden opgetrokken.

Hoe leven we samen in een tijd waarin ‘diversiteit’ tot het weefsel van het dagelijks leven is geworden.

Meer en meer wordt ook nagedacht en gefilosofeerd over (on)gelijkheid en wat deze met mensen doet.

Wat zijn de grenzen, wanneer raken buitengesloten groepen gefrustreerd.

Wanneer leidt die frustratie tot explosies van geweld?

Op het moment dat wij er hierover nadenken is dit ook het thema van de Nacht van de Filosofie in Friesland.

“De laatste dag van een dikke week vol ongelijkheid”. (week van de filosofie)

Vanaf 31 maart de lezing van Jesse Frederik: ‘Waarom vuilnismannen meer verdienen dan bankiers’.

Ongelijkheid tussen arm en rijk. Tot vandaag in Friesland en in Enschede.

De nieuwe denker des vaderlands; Noemt zich ‘tussendenker’.

Ook zij ziet de noodzaak te zorgen dat de scheidsmuren tussen mensen niet worden op getrokken.

Dat we uit onze eigen wereldje naar buiten treden op zoek naar ontmoeting, naar de ander.

Wij bevinden ons dus in goed gezelschap.

Of kunnen we zeggen we onderkennen met elkaar de urgentie.

De noodzaak om daar goed over na te denken.

En meer nog; het niet bij gedachten te laten maar er ook naar te gaan leven.

Paulus doet een hartstochtelijk pleidooi voor eenheid in de gemeenten van Galatië.

De door Paulus gestichte gemeenten in Galatië bestonden uit een zeer gemêleerd gezelschap.

Gelovigen uit de volken, maar ook Joden zullen tot de gemeenten zijn toegetreden.

Misschien ook wel ‘godvrezenden.’ (uitleggen?)

Maar zelfs in dat geval bleef er een diepe kloof ontstaan.

Mensen hadden een sterk uiteenlopende geestelijke cultuur en achtergrond.

Toch pleit Paulus hartstochtelijk voor eenheid in de gemeenschap.

Hij is sterk geëmotioneerd en neemt geen blad voor de mond.
Paulus is diep teleurgesteld.
Na zijn vertrek ontstond er al spoedig verwarring in de gemeenten van Galatië.
Mensen met andere opvattingen traden naar voren en kregen invloed.
Wie deze mensen waren is uit de brief niet met zekerheid op te maken.
Paulus noemt geen namen.
Hij geeft summiere informatie over hun denkbeelden.
In het begin schrijft hij: 'er zijn sommigen, die u in verwarring brengen (1,7). Sommigen, meer niet.
Maar het klinkt niet bepaald vriendelijk.
Uit zijn schrijven blijkt dat twee kwesties een rol spelen in de discussie.
Ten eerste dat de tegenstanders Paulus zijn apostelschap betwisten.
Ze verwijten hem dat hij mensen naar de mond praat. (Hij maakt het hen te gemakkelijk).
En in de tweede plaats leggen ze de nadruk op de besnijdenis.
Misschien wel op de naleving van alle geboden van de Torah.
De vraag is: wanneer kun je een volwaardig lid zijn van de jonge gemeenten?
Moet je als 'heidense 'volgeling van Jezus eerst besneden worden?
Moet je de geboden volledig houden?
Dat willen deze mensen anderen uit volle overtuiging opleggen.
Paulus keert zich radicaal tegen dit standpunt.
Hij pleit voor eenheid maar niet op deze manier.
Paulus begint (wij hebben het niet gelezen) te onderstrepen dat hij door Jezus zelf geroepen is om apostel te worden. (niets menselijks is hem vreemd)
Wat dat andere standpunt betreft: Paulus is woedend!
Als je elkaar zulke dingen oplegt respecteer je het ' anders zijn' van de ander niet. Dreigen conflicten en scheidsmuren.
Hij begint bij zijn eigen achtergrond: Wie zijn wij eigenlijk, zo vraagt hij zich af.
Wij noemen onszelf 'geboren Joden' (kinderen van Abraham).
Toch stiekem een beetje meer dan de zondaars uit de volken?
Maar heeft de komst van Jezus ook niet aan het licht gebracht dat wij er ook weinig van terecht gebracht hebben in het verleden?

De besnijdenis is niet beslissend en de werken der wet ook niet.
Het geloof/ vertrouwen is beslissend.
Dat was het voor Abraham, die ging en zijn stam en familie verliet.
Hij trad buiten eigen kring.
Alleen zó zou hij tot zegen zijn van alle volken.

Vervolgens speelt Paulus met de woorden belofte en evangelie.
Die in het Grieks veel overeenkomst hebben in klank en spelling.
Conclusie: Volgelingen uit de volken mogen er volledig bij horen.
Op grond van die belofte.
Een belofte die al in het begin van de Bijbelse geschriften doorklinkt.
Een belofte die voor de volken, door de komst van Jezus aan het licht gebracht is.
Op grond daarvan mogen zij volwaardig en volledig lid zijn.
Eenheid in Christus.

Het mooie, vind ik, dat die eenheid geen eenheidsworst of koekoek-eenzang is.
Eenheid is niet hetzelfde als eenvormigheid
Paulus erkent juist de verschillen.
De gemeenteleden uit de volken (Grieken/ slaven, vrijen / vrouwen en mannen) zij blijven verschillend.
Vrouwen hoeven zich (cynisch gezegd) niet op te trekken tot manshoogte.
Christenen uit de volken hoeven niet te assimileren.

Zich niet aan te passen aan de Joden. Toch zijn zij in Christus één.
Het vergt inspanning om het verschil tussen eenheid en eenvormigheid te zien.
Het vergt nog meer inspanning om het verlangen naar gelijkvormigheid los te laten.
Het vraagt moed: de ander 'anders' te laten zijn.
Religies en samenlevingen zich altijd weer bezondigd aan eenvormigheidsdrift.
Jij moet zijn zoals ik. En het liefst denken en doen zoals ik. (zwart-wit denken)
Mensen werden en worden lichamelijk of geestelijk gedood door hun anders zijn.
Verscheidenheid werd met een beroep op verkeerd begrepen eenheid uitgepoetst.
De enige echte goede eenheid is die, die alle verschillen in zich besloten houdt. Het is een ja-zeggen aan al wat is. Aan het 'andere' dan wij.
Ontmoeten. In gesprek gaan, alleen wat schuurt kan gaan glanzen.

En allen zijn wij kinderen van Abraham Joden en Grieken/ vrijen en slaven/ vrouwen en mannen. (Paulus)
Kinderen zijn, betekent ook dat ook wij- als Abraham- tot zegen van alle volken mogen zijn. Dat we geroepen zijn tot hoop.
In vertrouwen ons eigen 'veilige' wereldje durven verlaten om anderen te ontmoeten.

Godsdienst kan een bron van twist zijn.
Dat lijkt op vele plaatsen in de wereld duidelijk te worden. (fundamentalisme)
En daardoor wordt het door veel niet gelovige mensen vaak zo gezien.
Godsdienst kan ook zoeken naar conflictoplossing.

Door alle beelden en media- berichten zijn we vertrouwd met het eerste.
Het tweede wordt veel te weinig beproefd.
Er zijn ook daar mooie voorbeelden van, minder en ze halen het nieuws doorgaans niet, maar ze zijn er zeker. (Jonathan Sacks).
Interreligieuze dialoog blijft een krachtig instrument, waarvan het potentieel allerm minst benut is schrijft Heiner Bielefeldt VN rapporteur.
Ook hij zag de heilzame invloed van overleg tussen vertegenwoordigers van uiteenlopende tradities.
Op onverwachte momenten op onverwachte plaatsen. (haalt de krant niet)

Leiders hoeven het hoop ik niet alleen te doen.
Het is een week na Pasen.
Wij zijn Paasmensen. Pasen is een werkwoord.
Als ergens hoop gevonden kan worden is het hier.

Grote godsdiensten kunnen een actieve beweging worden voor vrede.
Voor het recht van mededogen waar de vrede uiteindelijk vanaf hangt.
Te beginnen bij onszelf.
De verschillen en verscheidenheid zullen blijven.
Kunnen we ruimte maken voor die verscheidenheid?
Zonder dat we muren optrekken? Anderen opleggen zich aan te passen?
Mensen kansen krijgen?
Kunnen we de stem van de Eeuwige horen in een taal een gevoeligheid, een cultuur die niet de onze is?
Kunnen we de aanwezigheid van God ontwaren in het gelaat van een vreemde?
Het begint in ons eigen hart.

Gods eenheid is creatief.
Zij verlangt haar eigen rijkdom te realiseren in de eindeloze bontheid, kleurrijkheid van de schepping.
Zij verlangt zichzelf te verbeelden in een veelheid van mensen beeld en gelijkenis van die Ene.
(meester Eckhart)